



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 138/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Z. M., B., zastúpenej advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 401/2011 a jej oznámením zo 14. mája 2012 a postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 374/2012 a jej oznámením zo 4. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. M. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2012 doručená sťažnosť Z. M., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 401/2011 a jej oznámením zo

14. mája 2012 a postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 374/2012 a jej oznámením zo 4. septembra 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 4. septembra 2010 podala trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktoré vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I (ďalej len „vyšetrovateľ PZ“) uznesením ČVS: ORP-1382/1-OVK-B1-2010 z 3. decembra 2010 odmietol. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka sťažnosť, na základe ktorej prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 1 Pn 950/10-13 z 18. januára 2011 napadnuté rozhodnutie vyšetrovateľa PZ zrušila a vec mu vrátila na nové rozhodnutie.

Vyšetrovateľ PZ následne uznesením z 25. februára 2011 začal trestné stíhanie, avšak 18. októbra 2011 ho zastavil podľa § 215 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Na podanie riadneho opravného prostriedku proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka nebola oprávnená, preto sa 10. apríla 2012 obrátila na okresnú prokuratúru s podnetom podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2011 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), ktorým sa domáhala preskúmania zákonnosti uznesenia vyšetrovateľa PZ o zastavení trestného stíhania. Okresná prokuratúra listom č. k. 3 Pv 401/11-23 z 11. apríla 2012 sťažovateľke podľa jej slov oznámila, že *„preskúmať postup vyšetrovateľa na základe podnetu podľa ust. § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. môže iba vtedy, ak podnet podá osoba, ktorá môže podať podnet na preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa ust. § 210 TP“*.

Pretože sťažovateľka nesúhlasila so záverom okresnej prokuratúry, podala 18. apríla 2012 krajskej prokuratúre podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre opakovaný podnet, ktorému nadriadená prokuratúra vyhovel a *„prikázala OP BA I meritórne vybaviť pôvodný podnet sťažovateľky“*. Na základe uvedeného okresná prokuratúra vo veci znova konala

a oznámením č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012 podnet sťažovateľky odložila ako nedôvodný. Reakciou sťažovateľky na túto skutočnosť bolo podanie opakovaného podnetu (z 1. júna 2012) podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre s poukazom na nesprávnosť vybavenia podnetu okresnou prokuratúrou, ktorý však krajská prokuratúra oznámením č. k. 1 KPt 374/12-14 zo 4. septembra 2012 odložila ako neopodstatnený.

Podľa názoru sťažovateľky postupom okresnej prokuratúry a jej oznámením č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012 a postupom krajskej prokuratúry a jej oznámením č. k. 1 KPt 374/12-14 zo 4. septembra 2012 došlo k porušeniu jej základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodnila takto:

„Podanie podnetu podľa zákona č. 153/2001 Z. z., ktorým sa podávateľ podnetu domáha preskúmania postupu alebo rozhodnutia vyšetrovateľa, je výkonom ústavného práva na inú právnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Podávateľ podnetu síce nemá právo na úspech svojho podnetu, ústavné súladným je však iba taký postup orgánov prokuratúry, v rámci ktorého je podnetu venovaná náležitá starostlivosť, sú posúdené všetky relevantné námietky a argumenty, sú aplikované príslušné právne normy v súlade s ich účelom a zmyslom a nakoniec je podávateľovi podnetu oznámený výsledok vybavenie podnetu obsahujúci také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, najmä tie, na ktoré poukazoval podávateľ podnetu.

V prípade sťažovateľky však OP BA I ani KP BA náležite nepostupovali, keďže podnet fakticky odmietli vybaviť na základe aplikácie Trestného poriadku, t. j. právnej normy, ktorá sa na podnet sťažovateľky zjavne nevzťahovala. Je totiž pravdou, že sťažovateľka nie je oprávnená požiadať o preskúmanie postupu vyšetrovateľa v režime podnetu podľa ust. § 210 TP. Sťažovateľka však takto ani nepostupovala, ale naopak, výslovne uviedla, že podáva podnet podľa zákona č. 153/2001 Z. z., na čo je oprávnená každá fyzická a právnická osoba bez akýchkoľvek obmedzení. Podnet sťažovateľky teda bol vybavovaný podľa právnej normy, ktorá ju podať podnet neoprávňuje, a bola ignorovaná právna norma, ktorej sa sťažovateľka dovoľavala a ktorá ju na podanie podnetu oprávňuje.

OP BA I aj KP BA tak pri vybavovaní podnetu sťažovateľky aplikovali právnu úpravu, ktorá nebola pre posúdenie jej podnetu relevantná a to bez akéhokoľvek

vysvetlenia. OP BA I ani KP BA totiž nevysvetlili, na základe čoho sa domnievajú, že sťažovateľka nie je oprávnená podať podnet podľa zákona č. 153/2001 Z. z., ale obsiahlo jej vysvetľovali, že nie je oprávnená podať podnet podľa ust. § 210 TP. Ohľadom tejto právnej otázky teda oznámenie o odložení podnetu neobsahuje relevantné odôvodnenie.

OP BA I ani KP BA tiež nereagovali na žiaden zo skutkových či právnych argumentov sťažovateľky, ale OP BA I sa obmedzila iba na formálne skonštatovanie správnosti rozhodnutia vyšetrovateľa a KP BA sa zaoberala výlučne otázkou oprávnenia sťažovateľky podať podnet podľa ust. § 210 TP.

Postup OP BA la KP BA pri vybavovaní podnetu a opakovaného podnetu sťažovateľky teda bol svojvoľný a arbitrárny, príslušné právne normy boli aplikované takým spôsobom, že bol úplne poprený ich účel a význam. Závery vybavenia podnetu boli iba autoritatívne skonštatované, pričom podnet sťažovateľky fakticky vybavený vôbec nebol, keďže meritórne vybavenie podnetu bolo nahradené vysvetľovaním absencie oprávnenia podať podnet v úplne inom procesnom režime. Postupom OP BA I aj KP BA teda bolo porušené právo sťažovateľky na inú právnu ochranu, garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. “

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezhom vyslovil, že

„1. Základné právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR postupom OP BA I pri vybavovaní podnetu zo dňa 10. 04. 2012, sp. zn. 3 Pv 401/11 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR postupom KP BA pri vybavovaní opakovaného podnetu zo dňa 01. 06. 2012, sp. zn. 1 KPt 374/12 porušené bolo.

3. Oznámenie OP BA I zo dňa 14. 05. 2012, č. k. 3 Pv 401/11-28 a oznámenie KP BA zo dňa 01. 06. 2012 (správne má byť 4. septembra 2012, pozn.) č. k. 1 KPt 374/12-14 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. OP BA I je povinná opätovne vybaviť podnet sťažovateľky zo dňa 10. 04. 2012, sp. zn. 3 Pv 401/11.

5. KP BA je povinná opätovne vybaviť opakovaný podnet sťažovateľky zo dňa 01. 06. 2012, sp. zn. 1 KPt 374/12.

6. OP BA I a KP BA sú povinné nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia k rukám advokáta do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 401/2011 a jej oznámením zo 14. mája 2012 a postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 374/2012 a jej oznámením zo 4. septembra 2012, ku ktorému malo dôjsť tým, že pri vybavovaní podnetu a opakovaného podnetu sťažovateľky bol postup tak okresnej prokuratúry, ako aj krajskej prokuratúry *„svojvoľný a arbitrárny, príslušné právne normy boli aplikované takým spôsobom, že bol úplne poprený ich účel a význam. Závery vybavenia podnetu boli iba autoritatívne skonštatované, pričom podnet sťažovateľky fakticky vybavený vôbec nebol, keďže meritórne vybavenie podnetu bolo nahradené vysvetľovaním absencie oprávnenia podať podnet v úplne inom procesnom režime.“*

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre ak nie je ďalej ustanovené inak, nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa judikatúry ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre, ako aj opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľke účinnú ochranu jej práv a právom chránených záujmov (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03,

IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06). Podnet, ako aj opakovaný podnet zakladajú povinnosť príslušného prokurátora, resp. nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

Sťažovateľka proti oznámeniu okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012 podala – ako ho sama nazvala – „*opakovaný podnet*“ podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, o ktorom rozhodovala krajská prokuratúra a vybavila ho oznámením č. k. 1 KPt 374/12-14 zo 4. septembra 2012. Ďalší opakovaný podnet podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre však sťažovateľka už nepodala s odôvodnením, že „*d'alší opakovaný podnet na Generálnu prokuratúru SR nie je v zmysle ust. § 34 ods. 2, 3 zákona č. 153/2001 Z. z. prípustný*“, a teda „*Žiaden iný prostriedok nápravy*“ ako podanie sťažnosti ústavnému súdu „*nemá sťažovateľka k dispozícii*“. Tieto tvrdenia však sťažovateľka nepodporila žiadnou ďalšou argumentáciou.

Ústavný súd už aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že vynechanie opakovaného podnetu a ďalšieho opakovaného podnetu ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (obdobne I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Ústavnému súdu nie je známy žiaden dôvod, aby sa vo veci sťažovateľky odchýlil od uvedeného právneho názoru. Zákon o prokuratúre poskytoval a stále poskytuje sťažovateľke aj ďalší prostriedok nápravy – ďalší opakovaný podnet, ktorým sa mohla, resp. môže domáhať preskúmania zákonnosti tak napadnutého oznámenia okresnej prokuratúry, ako aj oznámenia krajskej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval, resp. umožňuje sťažovateľke dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc nadriadeného prokurátora (generálneho prokurátora Slovenskej republiky) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci, ak by na základe

d'alšieho opakovaného podnetu sťažovateľky dospel k záveru, že oznámenie krajskej prokuratúry č. k. 1 KPt 374/12-14 zo 4. septembra 2012, ale aj oznámenie okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 401/11-28 zo 14. mája 2012 boli v rozpore so zákonom.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že ustanovenia § 34 ods. 2 a 3 zákona o prokuratúre jej neumožňujú využiť ďalší opakovaný podnet, ústavný súd uvádza, že s touto argumentáciou sa nemožno stotožniť.

Ustanovenie § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre bráni podaniu ďalšieho opakovaného podnetu iba v prípade neuvedenia nových skutočností. Avšak podľa názoru ústavného súdu práve skutočnosti, tak ako sú prednesené v sťažnosti ústavnému súdu, by mali byť tými „novými skutočnosťami“, ako ich má na mysli zákon o prokuratúre a o ktorých má právomoc rozhodnúť nadriadený orgán prokuratúry. Inými slovami, spôsob vybavenia opakovaného podnetu krajskou prokuratúrou ešte sťažovateľka pred orgánmi prokuratúry nenapádala, ale sa obrátila priamo na ústavný súd. Išlo by pritom vo svojej podstate o podnet na preskúmanie správnosti postupu krajskej prokuratúry, ktorý ešte predmetom prieskumu zákonnosti nemohol byť.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 34 ods. 3 zákona o prokuratúre, už len zo samotného jeho znenia vyplýva, že v prípade sťažovateľky neprichádza do úvahy (je tu absencia „iného“ podávateľa podnetu).

Použitie právneho prostriedku nápravy, ktorým je ďalší opakovaný podnet, je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05).

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Po preskúmaní sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti neuvádza nijaké dôvody, a už vôbec nie dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal ústavný súd postupovať podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako neprípustnú pre nevyčerpanie všetkých opravných prostriedkov (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2013